

tussen Duin & Dijk

Themanummer

Wintervogels

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 15 4 ● 2016

● Foto: Jankees Schwiebbe.

Pestvogel

De pestvogel is een opvallende verschijning. Door de kleuren, de opvallende kuif en de kenmerkende hoog trillende roep is de soort onmiskenbaar. Vanwege de rode wasachtige plaatjes op de vleugeldekveren noemen de Engelsen deze soort Waxwing. De pestvogel heeft zijn naam al in de Middeleeuwen gekregen. Mensen legden verband tussen de onregelmatige invasies van pestvogels en de pestepide-

mieën die toen in Europa woedden. Men dacht dat de vogels deze ziekte meenamen uit het broedgebied. De pestvogel is in Nederland een doortrekker en wintergast in klein aantal, maar in sommige jaren vinden er grote invasies plaats. Het wegtrekken uit het broedgebied hangt samen met een gebrek aan voedsel, dat vooral uit bessen bestaat, zodat ze gedwongen zijn naar het zuiden te trekken. Ze foerageren in ons land vooral op bessen van

Gelderse roos of liguster. De laatste grote invasie was in 2006 toen er vermoedelijk zo'n 8.000 pestvogels in ons land waren. Tijdens de atlasperiode vond er een kleine invasie plaats. De vogels broeden in Scandinavië en tot in Oost-Siberië. Meestal trekken ze nauwelijks weg, maar in invasiejaren kunnen ze zelfs de Middellandse Zee bereiken.

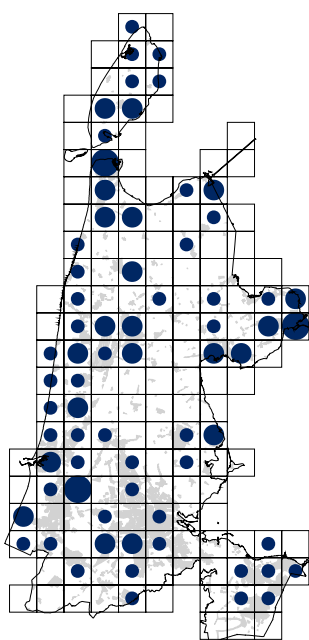
Voorkomen

De pestvogel is in 69 atlasblokken (44%) vastgesteld. Het gaat daarbij veelal om kleine aantallen, maar ook grotere groepen tot wel meer dan 100 vogels zijn waargenomen. In 2012 doken op meerdere plaatsen pestvogels op. Ze werden in een brede zone langs de Noordzee en IJsselmeerkust waargenomen. Opvallend zijn de concentraties vogels op Texel, in Den Helder, Alkmaar, Velsen, rond Amsterdam, Hoorn en Enkhuizen. In deze steden verbleven ze in wijken met veel besdragende struiken zoals liguster en meidoorn. Groepen pestvogels kunnen weken in zo'n wijk blijven hangen. Als de bessen op zijn, trekken ze weer verder.

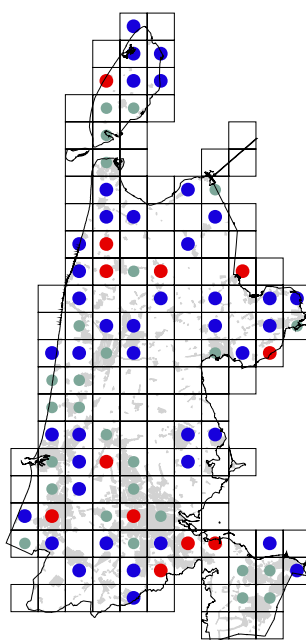
Veranderingen

In de periode 1978/1983 trad er één van de grootste pestvogelinvasies op van de vorige eeuw (1981/82). In de huidige atlasperiode was er een kleine invasie. Het lijkt dan ook vreemd dat de soort nu in bijna tweemaal zo veel (69 tegen 39) atlasblokken is vastgesteld. Dit is zonder twijfel veroorzaakt door sterk toegenomen waarnemersactiviteiten, waarbij de moderne communicatievormen (onder andere Waarneming.nl) zeker ook een rol spelen. Hierdoor zijn waarnemers nu sneller op de hoogte van de aanwezigheid van pestvogels in de regio en wordt er gericht gezocht naar de soort.

Frank Visbeen

verspreiding
 ● 1 - 10 ex
 ● 11 - 50 ex
 ● 51 - 250 ex

verandering
 ● alleen in 1979-1983
 ● beide perioden
 ● alleen in 2012-2016